

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Volilci!

Zaupni možje postavili so dne 30. nov. v Celju za kandidata za volitev v deželni zbor za okraje: Celje, Vransko, Gornjigrad, Šmarje, Laško in Konjice, ki se bode vršila, dne 16. decembra predpoludne ob 9. uri v Celju

g. dr. Josipa Serneca,
odvetnika v Celju.

Volilci! Vsi poznate gosp. kandidata kot iskrenega narodnjaka ter neustrašenega boriťelja za pravice slovenskega naroda. Vsakdo izmed Vas sme biti prepričan, da bomo Slovenci dobili v njem dobrega zastopnika v deželnem zboru v Gradcu. Voliti ga je toraj enoglasno; s tem skažete čast. izvoljencu, napravite pa tudi čast sebi in slovenskemu imenu!

V Celju, 1. decembra 1887.

Narodni volilni odbor.

Slovenski kmet in rokodelstvo.

Slovenska Štajarska je lepa in rodovitna dežela; lahko bi tukaj ljudje srečno živeli; žalostno pa je to, da se kmet in mestjan ne zastopita, da ni sloge in edinosti med njima. To pride pa od tod, ker je kmet trd Slovenec, mestjan pa je Nemec ali pa se za Nemca štuli. Če kmet v mesto pride, ga zaničljivo po strani gledajo, ne pa, da bi se ga razveselili, ker jim vselej nekaj prinese, ali denar ali pa blago.

Da je pa tako prišlo, tega so nekoliko krivi tudi Slovenci sami, ker so se najrajši pečali le s poljedelstvom, kupčijo in obrtnijo pa so zanemarjali. Zato so se začeli nemški trgovci in rokodelci seliti v naše kraje, posebno v mesta, in dobro se jim je godilo. Ali zastonj bi pričakoval človek od njih, da bi se obnašali, kakor tujci, da bi spoštovali naše šege in naš jezik. Kaj še! Naša krotkost in potrpežljivost ste jih zapeljali, da so nas začeli zaničevati in nam siliti svoj jezik. Velika večina naj bi se ravnala po manjšini, domačini naj bi se

uklanjali privandranim tujcem, to so od nas zahtevali!

To pa ne gre, da bi mi naš slovenski jezik zavrgli in se zavoljo nekaterih mestjanov vsi nemški učili in naše šole vse po nemško uravnali. Slovenski jezik nam je Bog dal, jezik je ustvarjen po naših mislih in našem značaju, v tem jeziku smo navajeni misliti in govoriti. Če se hočemo tedaj izomikati, zgodi se to najbolj v slovenskem jeziku. Bolj pametno in pravično bi bilo, naj bi se še tisti, ki so k nam privandrali, naučili našega jezika. Saj se mora tudi Slovenec, če gre na Nemško ali na Laško, naučiti nemškega ali laškega jezika, vsi bi se mu smejali, ko bi Slovenec na Dunaj prišel in bi rekel: „Zdaj se morate vsi Dunajčani slovenski učiti, če hočete z menoj govoriti!“

Nekateri mestjani so pa tako ošabni, da naš jezik zaničujejo, ter se ga nočejo učiti, ampak nam le svojega silijo. Niso zadovoljni z našim kruhom, ampak hočejo nas še v svoji oblasti in svojem strahu imeti; v svojih časnikih se rogajo nam in našemu jeziku, pri volitvah nam nasproti delajo; naše otroke tlačijo v svoje nemške šole in jih želijo navdihniti s sovraštvom do slovenščine; nekateri iz njih nas hočejo celo privezati k veliki Nemčiji, da bi mi na vse večne čase prišli pod nemško oblast, kjer bi bili Nemcem zaničevani hlapci in robovi.

Zavoljo vsega tega ne moremo prijatelji ostati tacim, prenapetim mestjanom, kajti to se nam ne dopade, kar oni z nami nameravajo.

Kjer tedaj nemški mestjani nočejo z nami v miru in edinosti živeti, zato nam Slovencem ne kaže družega, kakor da se sami lotimo kupčije in obrtnije, da si iz naših sinov izredimo rokodelske mojstre, ki nam bodo potrebne reči izdelovali in s kmetom v slogi in ljubezni živeli. Kmet in obrtnik morata drug družega podpirati, potem gre ura prav.

Marsikateri posestnik ima po več sinov. Ali le enemu zamore kmetijo dati, drugi mo-

rajo služiti kot hlapci, ali grejo med drvarje, ali se podajo po svetu, kjer se morajo preživiti s trdim delom sredi tujih ljudi. Da bi naši sinovi vsi po svetu šli, to želijo naši nasprotniki, ker bi se potem Nemcem prostor naredil pri nas; zato pa pravijo: „Le učite se nemški, da pojedete lahko po svetu!“ Toda taki, ki gredo po svetu, nima jo nič dobrega, če ne znajo nič drugega, ko sekati in kopati: tuji ljudje nad njimi vpijejo in režijo, porivajo jih sem in tje, za borni kruhek morajo dosti grenkih požreti in tiho biti. Prenašati jim je vročino in mraz, mokroto in veter.

Veliko bolje se godi našim rokodelcem po mestih. Delajo na suhem in gorkem, po leti v senci, po zimi pri gorki peči; zaslužijo toliko, da jedó vsaki dan meso in se pošteno gospósko oblačijo, niso tujim ljudem v strahu, ampak še oni bi radi slovenske kmete strahovali. Kmetje, ali bi ne bilo bolje, ko bi se vaši sinovi učili rokodelstva in potem v domačih krajih ostali in se tukaj pošteno preživili, ne pa da se potlej pobijajo po Hrvaškem in po Nemškem, pri železnicah in rudokopih, po gozdih in fužinah? V najboljši dóbi zaslužijo komaj za sproti in niso nikjer doma, na starost pa jih éaka be-raška palica, če ne umrjejo prej v kaki bolnišnici. Mestni rokodelci pa ima svoj stalni dom, in če je priden, si že toliko pridobi, da na starost lahko počiva v lastni hiši ali koči.

Ljudstva je zmirom več, in zmirom težje se dobi dobra služba; zato prevdarite očetje, ki imate več sinov, kam bote z njimi. Eden naj ostane na domu, morda tudi dva. Za druge pa treba drugače poskrbeti. Dajajte jih v poduk rokodelcem! Saj to vas mnogo ne stane. Mojster je zadovoljen, če dečku priskrbite obleko, hrano mu bo že on dajal; in če mojstru včasih pripeljete kako vrečo krompirja, bo vesel in vašega dečka lepo imel in dobro učil. Latinske šole stanejo denar, v te šole ne more vsak pošiljati svojih sinov. Rokodelstva pa vsak lahko pusti svojega dečka učiti. Vse je dobro, kar človek zna, in tega ne more mu nihče vzeti. Če se tvoj deček katerega rokodelstva nauči, in če ga to veseli, zna mu biti v srečo, lahko si bo služil svoj kruh. Ako ga pa ne veseli in si pozneje drugo službo poišče, kaj mu bo mar na škodo, da se je kaj naučil? Kmetijstva se še zmirom lahko poprime, če se je prav rokodelstva učil; saj mu nikoli ne bo na škodo, če si zna sam obleko ali kako orodje narediti!

Tako bomo počasi dobili zadosti domačih rokodelcev in nemških več ne potrebujemo. Ti naj gredo potem nazaj v blaženo Nemčijo, ki jim je tolikanj na srečo! Sloga in edinost ter bratska ljubezen se zopet povrne v našo deželo!

Gospodarske stvari.

Krma, suha ali mokra?

Na to vprašanje, če se stavi poprek, ne gledé na živino, ne dajo vsi enacega odgovora, eni so za suho, drugi pa za mokro. Kar se tiče konj in goveje živine, pa ni več vprašanja, katera da je bolja, kajti v tem so vsi edini, da je le suha krma dobra.

Mokro krmo spravi sicer živina hitreje v želodec in je torej tudi hitreje sita ali kaj pomaga to, ko daje potlej tudi hitreje vso iz sebe. Iz večine je pa skorej cela ter je živinče ni prebavilo. Za to pač nihče ne krmi, ampak vsak hoče iz krme koristiti, čem več, tem bolje. Naj pa daje krma toliko koristi, kolikor je je za živino v njej, zato je treba, da jo živinče prebavi, čem največ more.

To je mogoče le, ako se jej daje krma suha. Kar povžije živina krme, pride v želodec da jo predela ali kakor pravimo, prekuha. Ali želodec je tudi pri živini sam svoj ter ne mara slušati na druga povelja, kakor na lastna. — Prvo povelje želodca pa je: Daj krmo v slin! Ako tedaj pride kar brez slin ali le v slabih slinah va-nj, mara le malo za njo ter jo spravi brž ko brž iz sebe. Tega se prepriča človek na lehkem. Ako se da n. pr. konju rez ali oves v vodi, sne vam jo živinče seveda naglo ali čez par ur je vsa iz njega. Oves pa bi še lahko posejal, ko bi ga vrane ne pozobale na cesti.

Sline so pod jezikom in naredé se živinčetu, ako ima veliko dela z jezikom. Kedar pa se položi konju mokra krma, tedaj je dovolje vode v gobcev, jezik ostane bolj pri miru, s kratka, krma vzame le malo slin seboj v želodec. Razloček je 1:8 pri mokri in suhi krmi to se pravi za osemkrat prebavi živinče krmo bolj, ako se mu položi suha, kakor pa če se mu položi mokra.

A to še davno ni vse. Voda, kar je povžije živinče s krmo vred, škoduje še želodcu. Le ta ne vzprejme več va-se, kakor 16 litrov; več ko je torej vode v krmi, manj more živinče zadnje va-se vzprejeti in po vrhu še voda stanšuje želodčno sočje in tenki soki niso kaj prida delalci. Ker vzprejme živinče več vode va-se, kakor mu je je treba, zato se jim želodec preplavi, živinče se napne, postane počasno, mišičje gubiva moč in živinče poprek ne zdrži veliko.

Kar je pri tem še huje, to pa je želodčevo oslavljenje. Driska je v tem skoraj navadna in cele vrste bolezni se vzredi v živinčetu po mokri krmi. Posebno rada pa se kaže kolika ali maternica, tudi prahú ki se drži krme, ne more živinče odpihniti. Jasli smrdé vsled vode, ki v njih gnije in iz njih se širi grdi smrad ter pristudi živinčetu vso krmo.

Da je tako krmljenje potrata, to se tudi

leško nvidi, saj se zapazi to pri razni živini. Mlado živinčje dobi pa še poleg tega velik trebuh, prsi pa so ozke in je ves život vsled tega v nekem nerazmerju. Tudi noge ne stojé nič kaj v redu in dobé rade vsakojake napake.

Če ima torej človek svojo živino rad, mora, ali že hoče ali noče, poprijeti se suhe krme. Vode se ji daje pozneje, snažne, čiste vode in le ta gre živini potlej v slast. Kako rada jo pije! Živina naj je po času, naj dobro prežvekuje, potem bode ji želodec zdrav, črevesa se ne raztegnó preveč in krma se povžije vsa in v redu. Memo gredoč, še rečem, da je tudi za človeka dobro, če je po času, ne preveč vodene jedi — to dela zdravje ter daje moč.

Prav dobro še je, če se pusti živina, kakor je le mogoče, pri miru vsaj nekaj časa, ko se je najedla. Ta počitek je velike cene.

Sejmovi. Dne 12. decembra pri sv. Lovrencu v Prežinu. Dne 13. decembra v Jurkloštru, pri sv. Križu na Murskem polju, pri sv. Petru pod sv. Gorami, v Žalcu in v Studenicih. Dne 15. decembra pri sv. Križu na Slatini.

Dopisi.

Iz Ptujkega okraja. (Članek o slov. posojilnicah) v predzadnjem „Slov. Gosp.“ se nam je prav dopadel. Slovenci pomagajo Slovincem, potem bomo dobro izhajali. To resnico mi v našem okraju kaj živo čutimo. Nekdaj ni bilo v našem okraju posojilnice, pa so odrli par ptujskih nemškutarjev oderuhov zlasti uboge Haložane, do belih kosti, na tisoče kmetov spravili so na boben. Kdor jim je bil le enkrat kaj malega dolžen, temu se je zgodilo, kakor muhi, ki zabrede v pajkovo mrežo; naj se zvija, kakor se hoče, vedno huje se zamota v nitke, dokler vsa preprežena ne omaga! Odkar se je posojilnica v Ptuj osnovala, obrnilo se je mnogo na bolje; mnogo jih je rešila pogina, druge otela sitnob, druge sopet ubranila tožb in stroškov. — Zatoraj pa Slovenci, ki imamo denar za vlaganje, nosimo svoj denar v narodne naše posojilnice, da bodo lahko še bolje in vedno boljše podpirale slovenskega kmeta. Posebno č. gg. duhovni lahko z ozirom na omenjeni članek pojasnjujejo ljudstvu pomen in važnost ter uredbo in sestavo posojilnic, ki so osnovane na pravem slovanskem načelu, da se njih namreč mnogo združi, da si pomagajo z združenimi močmi. Slovenske posojilnice imajo lepo bodočnost in bodo se kaj hitro najlepše razvele in razširile, ako se držimo gesla: „Svoji k svojim!“

Iz Zavodnja. (Naša šola.) Uro od Šostanja že ob koroški meji se razširja mala župnija sv. Petra v Zavodnjem. Svoje ime je dobila gotovo od temnih zavodov, ki so svoje dni to zemljo pokrivali. Dandanes so závodi, žali-

bog! skoraj že za vsem zginili, ohranilo se je pa še pošteno staro slovensko ime. Ker je župnija nekoliko bolj v strani, deloma že zelo v gorah, zato se tudi novošegne razvade tukaj še niso tako udomačile, kakor v drugih krajih. Ljudje še živijo deloma po starih šegah in tudi svojega premoženja ne zapravljajo po nepotrebnem. Kar je drugod že malokje videti, to se najde še tukaj, da se ljudje oblačijo z obleko, katera se pod domačo streho naredi. Tudi novodobne potratnosti in zapravljivosti še tukaj ni preveč in je tudi v celi župniji le malo krčem, v katere ljudje le ob posebnih svečanostih in shodéh v večjem številu zahajajo. Kmetije so navadno velike in zelo razširjene, nekateri posestniki imajo celo pravico do lova na svojem zemljišču. Pridela se dosti žita, zlasti ovsa, največ dobička pa daje goveja živina in drobnica, katere se tukaj dosti redi in se po gorskih pašnikih tudi kaj dobro obnese. Tudi s sadjarstvom so se začeli nekateri že bolj pečati, kakor je bila dosihdob navada. Ker so ljudje skrbni in varčni, so tudi še dovolj premožni in ni se še tukaj udomačilo tisto strašno uboštvo, katero po nekaterih krajih tako hudo tare ljudi. Zato se pa tudi prebivalci ne ustavljajo, kadar je treba kaj storiti za poštene napredek, za kinč in olepšanje domače župnije in pa za čast božjo. Tako so pred nekaterimi leti kupili hram ter si ustanovili novo šolo, katere popred še tukaj ni bilo. Dal Bog, da bi bila nova šola vse čase vir lepih in za življenje koristnih nauk, vir ljubezni do Boga, do bližnjega, do cesarja, do mile domače zemlje in do naroda slovenskega; dal Bog, da bi iz otrok, ki pohajajo v šolo, izrastli dobri kristjani, značajni in požrtvovalni možje in žene, ki bodo pripravljeni zastaviti vse svoje duševne in telesne moči za blagor in čast svoje domovine, za večno in časno srečo svojega naroda. Dal Bog, da bi v tej šoli vladal vse dni duh slavnega Slomškega, in da bi imeli otroci dovolj priložnosti se tega duha navzeti že v nežnih letih svoje mladosti. Potem bode šola v resnici dobra, dobra v tem smislu, kakor to želi nepozabljivi naš pokojni Slomšek, in bode tudi donašala stoterne obresti ter bo pravi studenec večne in časne sreče prebivalcev.

Z Murskega polja. (Nenavadna gostija.) [Konec.] Gostije ali bolje rečeno veselice so se vdeležili tile gg.: Franc baron Mac Newin O'Kely, c. kr. okr. glavar v Ljutomeru, Ivan Kukovec, deželni poslanec, prvomestnik okrajnega odbora, Franc Sršen, slovenski veliki trgovec, A. Jurca, veletržec iz Ptuja, J. Kryl, profesor, J. Horvat, nadučitelj in dosti več gosposkih narodnjakov in narodnjakinj iz Ljutomera. Pri tako lepi zabavi so se potapljale ure v večnost, mize pa polnile z jedjo in pijačo. Bolj pri živahni volji se je na-

pilo na Njih veličanstvo cesarja Franc Jožefa in Njih prevzvišeno soprogo Elizabeto in na prevzvišenega cesarjeviča Rudolfa in Njih družico Štefanijo in celo Habsburško hišo. Zatem se je napilo blagorodnemu baronu, kateri se mnogo trudijo za napredek našega slovenskega kmeta in ako bodo zmirom tako ljubeznivi sodnik in pomočnik našega naroda slovenskega, pridobijo si veliko čast pri slovenskem ljudstvu. Zatem so se vršile razne napitnice in navzmes je bil prezasluženi gosp. Ivan Kukovec uvrstjen za častnega srenjčana zgornjega Krapja in po napitnicah se je nabralo za dijaško kuhinjo na Ptuju 3 fl. 50 kr. In tako se je ura pomeknila na polnoči in prijatelji so se razšli. Drugi dan se je pa zopet reč običajno vršila in gospodu Šubicu so se priredile mize svatovsko, da si je tudi iz tega življenja povzel sliko. Ker so pa g. baron že prejšnjo noč omenili, da se morajo iz bližine sklicati za g. Šubica lepi premirani konji, se je to drugi dan storilo, kolikor se je hitro dalo in nekoliko so Krapjenčani nadomestili z lepimi, da je bilo zadostniše število. Starejše kobile imele so jezdece na sebi v narodni obleki in jezdec kanjir črez ramo, kakor so to našega Slovenca običaji, mlada žrebeta pa zraven sebe stoječega gonjača in tako je bila slika povzeta. In iz takega življenja bode g. Šubic svoje delo o priliki rabil in nadaljeval. Gosp. Šubicu še se je potem dobro postreglo v krogu kmetov in kmetic in v dar je dobil en lepo okinčani „bosman“, ter ga je veselega srca sprejel in se je nekako miločutno poslovil od tako živih Slovencev, kakor je tudi on. Ako kedo želi kaj več o gostijah poizvedeti naj bere v „slov. Večernicah“ 36. zvezek, stran 56.

Iz Slov. goric. (Judeževi groši.) Sem od sv. Ane, od kraja, ki je vedno še na dobrem glasu gledé narodnosti, smo ovohali nekaj, da bi nam lahko sapo odvezlo. Ugibali smo sem in tje ter konečno vendar-le pravo zadeli. Naš velezaslužni učitelj in ud prekornistnega „šulvereina“ je namreč vzel one groše, katere je bil svoje dni Judaž. v obupu od sebe vrgel. Nje pobirajo zdaj veledušni dobrotniki, da jih potem darujejo nemškemu „šulvereinu“; a ta jih konečno trese tistim učiteljem, ki se oglašajo za nje. In med te se je sedaj oglasil g. Č. Zavoljo tega je tedaj toliko smradú po sicer dišečih „Slov. goricah“. Bojimo se skorej po pravici — kužne bolezni, nje pa bi nas seveda zdravniki ne znali ozdraviti, pač pa bi nemškutarji to storili s kakšno šulvereinsko šolo. Vprašujemo se, zakaj je mož segel po sadu, ki se ga sramuje Slovenec, ne pa, da bi mu bila sila teh grošev! Žganje ni angeljska pijača, toda tudi učiteljska ni. Za-njo bi, če je veliko, še ti groši segli. Ali ta gospod se vé, da je ne mara, za to pa jih je že prvo večer nesel, kam? — to pokrijem s plaščem krščanske ljubezni. Sloven-

ski pregovor pravi: Ako mlad ni nor, postane gotovo v starosti celi norec. Nekaj tega vidimo pri g. Č. Sedaj, ko mu je glava osivela in padla slana na brke, gre mož med tiste, za katere velja beseda narodne pesmi, ki pravi:

„Erjav, kakor Judaž bodi,
Naj te pes za plotom jé,
Med Slovence naj ne hodi,
Ki je prav Slovenec ne!“

K.

Iz Središča. (Opazke.) To so vam, gosp. urednik, čudni ljudje. Kedar ni strahu, tedaj pa si naredé ga kar sami. Tako vaš prijatelj, g. K— v Ormoškem okraju. Moje opazke, ki sem vam jih bil poslal o g. Rakuševi šolski spomenici, niso mu dale mirú, dél jih je v saje ter jih ondi celih 5, oziroma 3 tedne pustil. „Ko si“ je potlej, kakor meni, iz njih naredil prav črnega „dedú“, zanesel ga je v proso vašega narodnega soseda v Ljubljani in je ondi mahal po njem, da je postalo celó mene groza, če prav sem stal precej od njega: To namreč veste, g. urednik, da niso več moje opazke, katere visé na g. K—jevem „dedu“. Še manj pa so potlej moje misli o učiteljstvu, posebno še o narodnem, kakor jih sluti g. K— v mojih prsih. Take prav gotovo niso, saj poznam kruh, kakor si ga služi človek v šoli, že iz malih nog in tedaj znam dobro, da ni „masten“. Nikakor pa jaz tedaj ne vzamem v svoja grešna usta le-one grde besede in mi jo g. K— torej zastonj riva va-nje. Ako pa vaš prijatelj hoče, da imam učitelje še tudi, če so nemškutarski, „za največje dobrotnike otrok“, tedaj pač ni, da „še govorim z njim dalje“. Vendar pa še eno, gosp. urednik! „Če se bode g. R. vredno zdelo“ ter bi si rad prepovedal, da ga še kdo kedaj sumnjiči tako grdo, kakor dela to g. K— na koncu svojega „odgovora“, prosim vas lepo, dajte mu prostora v vašem listu.*)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Njega veličanstvo, svitli cesar je vzprejel zadnjo nedeljo več dostojanstvenikov, med njimi sta bila mil. Ign. Orožen stolni dekan in bl. g. dr. Radej, namestnik dež. glavarja štaj. vojvodine, oba v Mariboru. — Minister za uk in bogočastje, dr. pl. Gautsch, je ukazal, naj oni gg. profesorji, ki so drž. poslanci, izostanejo za ta čas iz svojih šol, dokler so drž. poslanci, t. j. njim ni treba več hoditi v šolo ves ta čas, plačilo pa jim ostane, kakor jim ravno dohaja. Stvar je pri vsem nedolžnem licu, kakor ga kaže, vendar-le — kočljiva. — V štaj. dež. zboru je bila že četrta seja a ni, da človek pové kaj iz njega. Kakor se kaže, liberalni večini hodi le za to, da stori zopet kako stopinjo, se ve, da prav „korajžno“

*) Gosp. R. nam bode vselej drag, vendar pa ne maramo prepira. Ured.

zoper slov. ljudstvo. Tisti ukaz ministra gledé slov. vpisovanja v zemljiščne knjige, pač pokaže, menimo, črno na belo, kako da se radi imamo v Gradcu. Kar ni, to pa morebiti bode. — Po slov. Koroškem hodi neko vprašanje, kako da se kaj obnaša slov. mladina, tista, ki še hodi v šolo. Človek se vpraša, kaj hoče visoka vlada s tacim vprašanjem? Bolja, kakor je nemška, bode ondi težko, saj jo imajo iz večine učitelji v rokah, ki ne znajo slovenski. Od njih se uči tedaj težko, če kaj dobrega. — V dež. zboru v Celovcu dela jim preglavico, ali se naj na lovsko karto pritisne kolek, ali pa ga ni treba. Tudi dež. predsednik ni znal na to odgovora. — Tudi v Kranjskem dež. zboru imajo vprašanje gledé slov. jezika pri zemljiških knjigah. Ni pa tako hudo, kakor pri nas. Tam se zapisuje va-nje brez ovire, samo občine, pod katere da spada kako posestvo, stojé še v njih samo nemške. To zanaprej postane drugače, kajti posl. Krsnik predlaga, naj se zapiše tudi njih ime slovenski. Ni dvoma, da dež. zbor to vzprejme. — Kočevarji so besni, da niso zmagali pri zadnji volitvi; kakor smo v zadnjem listu poročali, izvoljen je slov. mož za poslanca. Divjanje, kakor se kaže sedaj v Kočevju, znamenje je prav, da bi druga izvolitev bila kriva. — Zbor škofov Goriške nadškofije je imel deset sej in so mil. gg. škofje izdali sedaj poseben pastirski list. Iz njega se nekoliko posname, kaj da so v zboru sklepali. — Slov. občini: Podgora čejo po vsej sili dati laško ime ali občina se brani tega imena in ima, se ve, da za to vso pravico. — Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Trstu napravi letos božičnico za slov. otroke. — Zadruga pekov je v Trstu sedaj že vendar na nogah. Uni ponedeljek je izvolila že odbor, ki ima nje opravila poslej v svojih rokah. — Dež. zbor v Dalmaciji hoče nov zavod, nekako posojilnico, da opomore kmetu na noge, ako še je na svojem zemljišču. Malo bode to, toda nekaj bi vendar le bilo. — V hrv. saboru se je ban izpovedal, da je odpustil župana v Zagrebu točno, kakor velé to postave. No postave so v časih nedolžne. — Ogerska polovica dežel je zmerom na boljsem, kakor pa naša, kar se tiče skupnih stroškov. Tako plača naša skupina letos za-nje nad 61 milij., a ogerska samo nekaj nad 28 milij. Čudno, kedar pa gre za pravice, tedaj pa ima ogerska vsa usta polna, naša skupina naj pa le kima!

Vunanje države. Bolgarski knez, princ Ferdinand, ima te dni ljubo mater, princesinjo Klementino, pri sebi. Pustimo ga tedaj pri miru, in ne razodenimo, kaj da je vse trolasi Bismarek v tem času spletel zoper njega! — Srbija se čuti sedaj srečno, kajti minister Ristić odpira ji vrata do Rusije, kralj Milan pa drži z Avstrijo. Doslej še obvelja obema. — Turčija ima smolo z Rusijo. Le-ta hoče sedaj videti,

kaki da so turški denarji. Odkar je med njima mir, ne pošlje Turčija nič več denarja v Rusijo, da-si ji je vsled boja precej na dolgu. No Rusija naj si da mirú, saj je Turčija na dolgu še tudi doma lastnim vojakom! — Iz tega, kar se je govorilo v Berolinu, med Ruskim carjem in nemškim cesarjem ali bolj rečeno, med nemškim kancelarjem, Bismarckom, in ruskim carjem, sliši se veliko a kdo ve, kaj da je na vsem govorjenju resnice? — Nemški cesarjevič ne čuti se ne bolje, ne slabše, odkar se je bil tolik hrup zagnal o njegovem raku. Ne mara, da že on sam rad ne misli na raka. — Carino ali dac na tuje žito, kakor ga vpelje Nemčija, čutimo bolj mi, kakor pa Rusi. Le ti odpró si za svoje žito pot, če ne drugam, v Azijo, kam pa spravimo mi svoje žito? Pri tem pa je še naj-hujše, da gre iz naših dežel veliko denarja v Nemčijo, ona pa se brani našega blaga. To nam je lepa zaveznica! — Na Angleškem je sedaj čakanje na vrsti. Niti delalcem, ki prosijo dela, niti Ireem, ki želé pravice, ne mara oholi Anglež ustreči in kar je čudno, še lepih obljub nima za-nje. — Francoska republika ima svojega predsednika. Stari Grevy se je odpovedal, kakor je bila podoba, s težavo 2000 frankov na dan, sedaj pa jih pade toliko v žep necemu inženirju, Sadi-Carnotu. Zadnjo soboto je dobil ravno zadosta ali še nekaj glasov čez polovico ter je postal predsednik lepe Francije. Kako dolgo pa se bode držal tega stola, ne zna nihče, tudi on si menda ne obeta veliko časa. Doslenje ministerstvo je vzelo slovo, kako pa pride za njim, tega si ne upamo uganiti. Pri lahkoživih Francozih je hitro lahko drug veter. — Italijanski kralj, Umberto, je vzprejel glave obeh zbornic, poslaniške in starešinske zbornice ter jim rekel, da je vse v Italiji v lepem redu. Potres doli v Kalabriji, kjer se je mesto Cosenza skorej razrušilo, ni se zmenil za kraljev „red“ ter je ljudi hudo spravil v nered. Bog pa jih ne daj več, tacih potresov! — Razstava milih darov se ne odpre še pri sv. Očetu prve dni meseca januarja 1888, naglašá se namreč še zmirom novih in zato še dan razstave ni določen. V Masavi, ob Rdečem morju, še tudi doslej ni prišlo do boja. To kaže, da Italiji ni veliko za boj. Mogoče je tedaj, da se uravna še nazadnje razpor med Italijo in Abesinijo brez krvi. — Znani rogóvilež med delalci, Nemec Most, sedi srečno zopet enkrat v ječi. Za nekaj mesecev mu je zaprla sodnija sapo.

Za poduk in kratek čas.

Štirinajst dni širom sveta.

(Dalje.)

Dasiravno je bila danes v Polešovicah znamenita slovesnost, vendar nisem zapazil, da bi

ljudje v šokih zahajali v cerkev, ali da bi se ščakavali, ampak večidel so posamezni prihajali, le semtertje po dva ali trije. Zunaj cerkve ni živa duša stala. Ne enega fanta nisem videl, da bi pri cerkvi smodko žvekal in — pljuval, in ne enega moža, da bi si „fajfo“ napravljali. Tudi prikadil ni, kar sem jih jaz videl, nobeden k cerkvi, in niti ene „pipe“ nisem zapazil, ki bi iz žepa gledala. Pa res! cerkva je hiša božja. Če bi se kdo k cesarju napotil, gotovo ne bode tam pred cesarskimi vrati svoje „fajfe“ otepal!

Tako je pri Slovaki, naših bratih. Slovenci, posebno fantje, zapišite si to za ...! Če pa si tako zapomnite, je tudi prav, pa ni treba pisati.

Prelepa je Slovakov narodna noša. Moški imajo jopiče iz bele ovčje volne, ob krajih rudeče všite in podšite; gumbje so proste, belokoščene. Hlače nosijo za saré, črevlje visoke. Okoli ledja gleda izpod jopiča bela srajca. Klobuček na glavi ima komaj na prst široko strešinjno. Hlače z jermenom prepasane so na lesu, in za lesu nosijo lično spravljen robček za nos. Kakor dekleta nosijo tudi fantje lepe, debele molitvene knjige v rokah, kedar gredó k meši, in se prav nič ne sramujejo. Dečki imajo šopke na prsih, kakor dekleta na nedrih. Okoli vrata si nič ne vežejo.

Ženske nosijo bele kratke rokavce, ki so nad laktom prevezani in našorjeni, kakor bi žakelj napihnil. Tesni moderc je na ramah in okoli pojasa lepo navšit. Velika rudeča peča se na zatilniku zaveže. Parazolov Slovakinja nimajo, kakor nekatere imenitne Slovenke; ampak deklina, ki je proti solncu stala in gledala procesijo, je pečina konca, ki jej visita po hrbtu, zavihnili črez glavo, in belo lice je bilo ovarovano sitnega solnca. Visoki čizmi pod kratko obleko so jako lični, in obutel Slovakinja menda več stane, ko vse ono, kar na se obesi. Predpasnik je širok in ponižen, okoli ledja privezan s širokimi rudečimi ali modrimi traki. Pod pazduho nosi Slovakinja spravljen veliki robec, katerega si ogrne, če jo hudo vreme dobi.

V cerkvi je bilo samo dvojje barv videti. Moška stran je bila bela, kakor bi sami mlinarji sedeli, a ženska stran je bila rudeča.

Streljali tudi smo. Možnarjev pa menda v Polešovicah več ne glešajo, ko enega; zato pa so tistega tako nabili, da sem moral očenaš vselej od začetka moliti, kedar je počilo, tako sem se vstrašil. Tudi pozvanjajo zelo na kratko, da se človeku zdi, da celo pri zvonovih štedijo, kakor smo pri Slovaki povsodi štedljivost zapazili.

Pri spovednicah je bilo vse polno ljudi; pa ne da bi se suvali in gnjeli, ampak spoštljivo so drug drugemu privoščili prvi prostor

pri spovednici. — Naši Slovenci bi se lahko pri Slovaki še marsikaj naučili, je rekel moj gospod tovariš. (Dalje prih.)

Smešnica 49. „Oče“, vpraša hči, „oče, kaj le pijete tako? Ali vas nič ne skrbi, kaj bode iz nas, vaših otrok!“ „Eh“, odvrne oče, „prav za to pijem, kajti teh skrbi mi je že preveč. Prav rad bi jih zatopil v sebi.“ „Meni“, reče hči žalostno, „meni se zdi, da imate v tem srečo.“ „Nič kaj“, reče oče nevoljen, „te skrbi so lahke, kakor goba, ter plavajo v vinu, toraj gledam zmirom, da jih spravim z nova na dno“.

Razne stvari.

(Cesarjev dar.) Njega veličanstvo, svitli cesar je dal požarni straži na Vidmu 100 gld. iz lastnega premoženja.

(Milostljivi knez in škof) so darovali za božične jaslice kat. gospejske družbe 40 fl. Za velikodušni dar se v imenu ubogih otrok preponižno zahvaljuje družbeno vodstvo.

(Narodni volilni možje), ki bodo dne 16. dec. volili v Celju poslanca za deželni zbor, zbirajo se v petek 16. dec. v jutro točno ob 8. uri v gostilnici „pri Slonu“ (Hotél Elefant) v Celju, kjer se pogovoré zaradi volitve volilnega komisijona. Oni volilni možje pa, ki pridejo vže v četrtek, dne 15. dec. na večer v Celje, vabljeni so, da se zberejo tisti večer tudi v gostilni „pri Slonu“.

(Vabilo.) Slovanska čitalnica v Mariboru ima dne 11. decembra 1887 t. j. nedeljo ob 8. uri zvečer v čitalničnih prostorih redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Prečitanje in odobrenje zapisnika z zadnje seje občnega zbora. 2. Poročilo predsednika o delovanju čitalnice v preteklem društvenem letu. 3. Poročilo pregledovalcev lanskega računa. 4. Poročilo blagajnikovo o stanju društvenega premoženja. 5. Volitev novega odbora. 6. Razni predlogi. Ako bi ne bil ta zbor sklepčen, je prihodnjo nedeljo ob isti uri zopet občni zbor, pri katerem je vsako število udov sklepčno. K mnogobrojni udeležbi vabi vse p. n. ude vljudno čitalnični odbor.

(Opominj.) Tisti udje prejšnjega okrajnega zastopa na Ptuj, katerim se je naložila od odbora globa, ker niso zahajali k sejam, naj se ob pravem času pobrigajo zaradi rekursa, ker bodo sicer morali globo plačati.

(Stritarjevih) zbranih spisov je izšel že 22. snopič. V njem se nadaljuje povest: „Sodnikovi“.

(Šola) pri sv. Marjeti pri Rimskih toplicah dobi drugi razred. Tega bi človek bil lahko vesel ali nemški šulverein ima vmes svoje roke in ena šola je več vsled neumščine. Kmetje bodo to neumščino še kedaj britko obžaljevali.

(Krst.) Na praznik Marije čistega spočetja je prejel g. Leop. Blau, trg. pomočnik v Mariboru, v stolni cerkvi sv. krst in po slovesnem sv. opraviilu so mu Njih ekscelencija, mil. knezoškof podelili tudi zakrament sv. birme.

(Štaj. hranilnica.) Gledé na 40. leto, odkar je svitli cesar vladar avstrijsko-ogerskih držav, hoče štaj. hranilnica v Gradcu razdeliti 100.000 gld. v blagodejne namene.

(Šulverein.) V četrtek, dne 8. decembra, ima podružnica nemškega šulvereina v „nemških“ Konjicah občni zbor. Žal, da ne moremo biti vpricho pri tem zboru, toda tudi prav. Eden Slovencev še k zboru in Nemcev, tacih, ki so v resnici Nemci, bi ne našel pri njem še z lučjo v rokah.

(Hrast.) V Hrankovicah, pri Travniku v Bosniji, stoji hrast, ki obseže 14 metrov, to je dobrih sedem sežnjev. Po sredi je votel in ima v njej za 64 mož prostora. Navadno pa je v njej hlev za koze.

(Prebivalstvo.) Naše glavno mesto, Gradec, šteje sedaj 99.350 prebivalcev. Dunaj ima jih pa 11krat več, tedaj pri 1.100.000. To je blizu toliko, kolikor jih je na celem Štajarju.

(Samomor.) V Gradcu se je v noči 26. decembra obesil Fr. Strlekar, vojak pešpolka štv. 87, pravi se, da iz strahu pred kaznijo.

(Cesta.) O cesti s Ptujске gore proti Slapam prihaja nam čedalje več pritožeb, izlasti je cesta pa grda v klancu koj pri trgu. Slaba cesta seveda ni hvala za občino.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Jože Sattler, doslej kaplan pri sv. Barbari v Halozah, pride za provizorja k sv. Križu nad Mariborom; č. g. G. Kačičnik, doslej kaplan pri Veliki nedelji, gre na njegovo mesto za kaplana k sv. Barbari, č. g. Fr. Slavič, doslej kaplan pri sv. Antonu v slov. gor., gre za kaplana k Veliki nedelji. Provisor na Vidmu je č. g. Jernej Stabuc, doslej ondi kaplan. Kaplanija pri sv. Antonu ostane prazna.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali čč. gg. Hribovšek 21 fl. (ustn. in letn. dopl.), Mavčič 2 fl., Keček 1 fl.

Loterijne številke:

V Trstu 3. decembra 1887:	85, 6, 1, 12, 61
V Lincu „ „	72, 32, 46, 45, 4

Naznanilo.

Pisarna okrajnega zastopništva Graške c. kr. priv. vzajemne zavarovalnice proti požaru v Mariboru je sedaj v Tegetthofovi ulici hšt. 30 v malem hramu poleg c. kr. žendarske kasarne.

W. Hrauda,
okrajni zastopnik.

Zahvala.

Vsem, kateri so z našo nepozabljivo hčerko, oziroma sestro imeli blago sočutje v bolezni in ki so nji skazali slednjo čast na zadnji poti izreka najprisrčnišo hvalo

Žaluojača obitelj Kolarič.

Javna zahvala.

V mojem in v imenu kraj. šol. sveta se presrečno zahvaljujem preč. g. župniku L. Jeriši za trud, ki ga je imel pri blagoslovljenju tukajšnjega šol. poslopja ter za izvršten v sreca segajoč slavnostni govor. Presrečna hvala gre blagemu prijatelju učiteljstva, g. Ivan Gabršeku, tajniku okr. zastopa na Vranskem in njegovej ljubeznivej g. soprugi za velikodušni dar 10 fl., ki so namenjeni našim revnim učencem. Bratska hvala še konečno č. g. J. Tomaniču ter predragim mi g. tovarišem in tovaršicam, ki so se slavnosti tako mnogobrojno vdeležili. Za skazano mi ljubav in prijateljsko mi vdanost sprejmite zagotovilo, da Vam tega kolegijalnega čina nikdar ne pozabim.

Gomilsko, dne 20. novbr. 1887.

Jan. Reich, učitelj.

Štv. 6811.

Oklic!

Od c. kr. okrajne sodnije v Slov. Bistrici se naznani, da se je dovolila prostovoljna dražba k zapuščini pokojne gospé Ane Nasko, spadajočega blaga pri vinogradu v Gieshübel, namreč: 20 polovnjakov starega, 10 polovnjakov novega vina, razni sodi, kložnja za hišo in klet. Prodaja se vrši dne

10. decembra 1887

predpoldnem ob 10. uri pri vinogradu v Gieshübel s pristavkom, da se vse blago le za ali čez cenilno ceno proti gotovi plači prodaja.

C. kr. okrajna sodinja v Slov. Bistrici,
dne 21. novembra 1887.

1—2

C. kr. okr. sodnik.

Naznanilo.

Zaradi sklepanja računov in sestavljanja bilance uradovalo bode se pri hranilnem in posojilnem društvu v Ptujju meseca decembra in januarija vsaki delavnik samo od 8. ure zaran do 1. ure popoldne.

Na Ptujju, dne 1. dec. 1887.

1—2

Ravnateljstvo.

Zahvala in priporočba.

Podpisano cerkveno predstojništvo se srčno zahvaljuje vzajemno zavarovalni banki „Slavija“ v Pragi za točno in vestno izplačanje odškodnine, katero je požar dne 21. oktobra t. l. na tukajšnjem mežnarijskem poslopju naredil ter to društvo vsakemu najtopleje priporoča.

Sv. Nikolaj nad Laškim trgom, 30. nov. 1887.

Jakob Smole, župnik.

Matevž Deželak, Franc Knez,
cerkvena ključarja.

Marijacejske kapljice za želodec,

izvrstne pri vseh boleznih v želodcu.

Varstvena znamka

Karla Brady v Kromerizu (Moravsko). Marijacejske kapljice niso tajno zdravilo. Obstojni deli so pri vsaki steklenici v poduku napovedani.

Prave se dobé v vseh lekarnah.

Svarjenje! Prave Marijacejske žel. kapljice se večkrat kvarjajo in ponarejajo. Znamenje, da so prave, mora vsaka steklenica v rudečem, z gornjo varstveno marko prevedenem zavitku biti in v poduku, ki je pridjan vsaki steklenici, mora še opomneno biti, da je v tiskarni H. Guseka v Kromerizu tiskan.

Prave se dobé: Aussee: lekar K. Lang; Celje: lekar J. Kupferschmied; Fürstenfeld: A. Schröckenfux; Judenburg: K. Unger; Gradec: A. Nedved. 5—52

Mesnica z ledenico

in drugimi za mesarijo potrebnimi pripravami se da pod prav ugodnimi pogoji v najem v velicem trgu spodnjega Štajarja. — Natančneje naznani upravnistvo „Slov. Gosp.“ 2-3

Kupec išče hišo z nekaj zemlje in gozdom na veliki cesti blizo mesta, trga, tovarnice ali rudokopa na slovenskih krajih. Prodajalci naj pošljejo pismo s popisom zemlje in hiše „poste restante“ A. W. 100 Sagor na Savi. 2-2

ŽELODČEVA ESENCA

lekarka Piccolija
v Ljubljani

Ta esenca, ki se nareja po nekem receptu gosp. Dr. E. viteza Stöckla, c. kr. vladinega svetovalca in deželno-sanitetnega poročevalca za Kranjsko, je takozvana „Tinctura Rhei composita“, katera ozdravlja vse želodčeve in trebušne bolezni, odpravlja telesno zaprtje, zlato žilo itd. (glej navod, ki je vsake steklenici pridejan). — Izdelovatelj jo pošilja v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gl. 36 kr., poštno stroške trpé p. t. naročniki. — Te steklenice prodajo po 15 kr. eng. lekar Rizzioi v Rudolfovem in večina lekarn na Štorskem, Koroškem, v Trstu, na Primorskem, v Istri, Dalmaciji in v Tiroljih.

Na Štajarskem, Gradec: Eichler, St. Leonhardstrasse; Nedved, Murplatz; — Aussee: Lang; — Bruck ob Muri: Langer; — Celje: Kupferschmied; — Gleichenberg: Fürst; — Köflach: Bilek; — Lipnica: Russheim; — Ljubno: Filippek; — Ljutomer: Schwarz; — Maribor: Bancalari; — Ptuj: Behrbalk; — Brežice: Schniderschi; — Voitsberg: Guggenberger. 35

Prava francovka (konjak).

SCHUTZMARKE

HERTL' FRANZBRANNTWEIN
Postavno vlož. brambena marka.

Kaj je prava francovka? Iz francoskega in južnoštajarskega močnega vina ekstrahiran alkohol, z imenom „konjak“, v obče znano, duh in telo oživljajoče zdravilo in pijača. Kaj se dobi navadno namesto takega zdravila?? Navadni špirit z eterom, kateri ne le nič ne pomaga, temveč še slabo upljiva na truplo. Ako druga zdravila pri protinu, trganju v udih in boleznih v živcih nič niso pomagala, prosim, da še naj poskuša iz spodnje-štajarskega konjiškega vina lastnih gor, destilirani konjak (francovko), ki ima pri vseh boleznih čudno moč. Mala steklenica 50 kr., velika steklenica 1 fl., s podukom, kako se rabi. Stari konjak, kateri se posebno rekonvalescentom priporoča, velja steklenica 1 fl. 50 kr. Vsaka steklenica ima pristavljeno postavno registrirano brambino marko.

Razpošiljatev vrši se naravnost od moje destilacije. Kdor naroči 4 velike steklenice, dobi vse franko in z zabojem vred.

Benedikt Hertl,

8—20

vinogradnik in graščak na gradu Goliču pri Konjicah. Spodnji Štajar.

Zaloga za Gradec pri gg. lekarjih J. Eichler in C. Blodig.

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 49. šte. „Slov. Gospodarja“.

1887.

8. decembra.

150.

0 jubileju sv. Očeta.

Kakor že vedó naši bralci, zvršé sv. Oče v Rimu z zadnjim dnevom tega leta 50. leto svoje mašniške službe. Na den novega leta bodo vsled tega slovesno zlato sv. mešo peli. Da bi marsikateri naših bralcev bil rad v pričo te slovesnosti, to si lahko mislimo, a vemo tudi, da bode to težko komu mogoče. Nekateri bodo pač tako srečni, da se bodo v teku novega leta, more biti v dneh 15. do 20. dne aprila. podali v Rim, naj počasté sv. Očeta, kakor dobri njih otroci.

Ali koliko jih bode izmed naših bralcev tako srečnih? Mi bi želeli, da bi jih bilo prav veliko a nimamo za to veliko upanja. Sv. Oče to vedó in za to so v veliki svoji ljubezni mislili tudi na te, ki ne bodo mogli priti v Rim, da si bi sicer radi. Izdali so vsled tega posebno pismo, v katerem razpišejo popolne odpustke za tiste, ki bodo prišli v Rim pa tudi za tiste, ki ne bodo mogli tje. Glasi se pa to imenitno pismo tako-le:

Leon XIII., papež.

Vsem vernikom, ki čitajo to pismo, pozdrav in apostolski blagoslov.

Bliža se prvi dan novega leta, dan leta, dan naše duhovniške svečanosti, katero bomo praznovali s pomočjo božjo. Vsi narodi vse zemlje in vsi družbinski krogi veselé se, kakor iz enega srca in ene misli ter nam podajajo v težkem času, ko smo poklicani po volji božji zavzemati vzvišeni stol Petrov, svečane dokaze zvestobe in ljubezni svoje, spoštovanja in voščil svojih. Vso to slavo prepuščamo Bogu, ki nas tolaži v naši tugi, ter ga prosimo brez prenehanja, naj blagoslovi narode krščanske ter jim podeli mir in davno zaželeno slogo.

Ganjeni vsled teh odkritosrčnih izjav udanosti in resnične pobožnosti sklenili smo v smislu došlih Nam prošenj, naj pustimo zajemati vsem Svojim otrokom iz svečanosti njihovega očeta koristi v boljše zavarovanje večne sreče, da hočemo odpreti verske zaklade, katere podeljevati Nam je izročil Bog, naš Gospod. Zaradi tega podeljujemo v srcu, oprti na milostivost Boga vsegamogočnega in oblast svetih apostolov Petra in Pavla, vsem in vsacemu posameznemu verniku obojega spola, ki bodo potovali povodom duhovniške svečanosti Naše v Rim, da očitó in naravnost dokažejo v imenu vsak

svojega naroda otroško ljubezen in vdanost ter izkažejo čast in pokorščino najvišje oblasti, katero nam je podelil Bog, — popolen odpustek in odpuščanje vseh kazni vsled grehov. Prav tako podeljujemo v Gospodu, vsem vernikom obojega spola, ki bodo v duhu in srcu spremljevali ta romanja v Rim, in vsem, ki pripomorejo na katerikoli način, da se morejo srečno izvršiti, ako neposredno dan pred Našo duhovniško slovesnostjo, t. j. dne 1. januvarija bodočega leta, opravijo devetdnevno pobožnost z molitvijo tretjega dela rožnega venca in to devetdnevno pobožnost ponové med dôbo, ki je določena za avdijence papežnih romarjev; ako dalje po vrednem sprejemu svetih zakramentov, spovedi in obhajila obiščejo svojo farno ali katerikoli cerkev ali sploh javen, molitvam namenjen prostor in tam molijo za složnost krščanskih knezov, pokončanje krivoverstva in povišanje naše matere cerkve, — popolen odpustek in odpuščanje vseh kazni vsled grehov tako v dan Naše duhovniške svečanosti, kakor tudi na praznik, neposredno na devetdnevno pobožnost, kadarkoli ponovljeno med zgoraj navedeno dôbo. Dalje podeljujemo vsem onim, ki vsaj skesanega srca opravijo te devetdnevni pobožnosti, za vsak njen dan po cerkvenem običaju trisdnevnen nepopolen odpustek. Vsi in vsak teh odpustkov, odpuščanje grehov in prizanašanje kazni, more se obrniti tudi na korist ubogim dušam v vicah; vendar pa naj veljajo njihove podelitve le za to leto.

Dalje želimo, naj imajo vzlic vsem nasprotnim naredbam prepisi in ponatiski predležečega pisma tisto veljavo, kakor to pismo samo, ako so le verjetno podpisani in jim je pritisknil svoj pečat katerikoli cerkven dostojanstvenik.

Dano v Rimu pri sv. Petru, dne 1. okt. 1887 v desetem letu našega pontifikata.

M. kardinal Ledochowski.

Iz tega pisma, v katerem veje pravi očetovski duh, se torej razvidi, kdo in kedaj da more vzprejeti sv. odpustke. Mi želimo, naj jih dobode vsak naših bralcev.

Slike na presno (al fresco) v Novi cerkvi.

III.

Ladja in obedve kapeli pozidani ste v prijaznem romanskem slogu. Temu primerna je

tudi nova dekoracija, krasna, živa, prijetna. Mojster Brollo naslikal je v tem delu naše cerkve 14 velikih in 10 manjših, torej vkup 24 slik. Vse so lepe, nekatere pravi umotvori, kakoršnjih ni kmalu kje videti. Veliki osrednji obok ladje krasijo tri velike podobe: a) trije kralji molijo Sina božjega v Betlehenskem hlevu, b) Kristus vstaja kot zmagovalec smrti, pekla in hudiča, c) sv. Duh prihaja iz nebes nad apostole, zbrane okoli Marije. Te tri veličastne podobe vzbujajo v ogledovalcih pobožne misli in čute na tri največje skrivnosti naše sv. vere, namreč na učlovečenje Sina božjega, na odrešenje, na ustanovljenje sv. katoliške cerkve. Druge podobe v ladji nam predstavljajo najprvije tiste zaslužne osebe, ki so pri nas sv. vero oznanjevale, sploh za njo delovale, po njej sveto živeli in se izveličale. Zatorej gledamo na evangelijski strani nad in med okni ladje: sv. Jeronima, našega rojaka iz Strigove pri Ljutomeru, kakor je sedaj nepobitno dokazal ostrogonski kanonik, veleučeni Dr. Danko, sv. Modesta zraven cerkve Gospé svete, apostola gorotanskih Slovencev, sv. Rupertu, utemeljitelja salcburške nadškofije in sv. Heme, bivše posestnice Pilštanske in Vitanjske grajščine, na epistelske strani pa sv. Martina, porojenega v Sombotelji na Prekmurskem, sv. Mohorja in Fortunata zraven starega Ogleja, sv. Virgilja, nadškofa Salcburškega, in sv. Lihard, doma v Kamnu na Koroškem. Na stenah so videti 4 velike podobe: sv. Viktorin s Ptujem, sv. Maksimilijan s Celjem, sv. Metod z Velehradom in sv. Ciril z Rimom pod znožjem. Od orgelj na desni naslikan je sv. Anton Padovanski zraven grada Lemberškega, na levi sv. Leopold zraven Nove cerkve. Za orgljami pa gledamo sodni dan, posnet po sliki slavnega Kornelija, v cerkvi sv. Ludvika v Monakovem; na levi od Kristusa padajo prekleti zastopniki sedem poglavitnih grehov v pekel, na desni od njega vstajajo iz grobov zveličani, mej njimi plem. Jakomini, Slomšek in Pij IX., vsi dobro zadeti, da jih takoj spoznaš. Namesto navadnega „Renovatum est“ kaže angelj z nebes „Evangelje večno“ (Apoc. 14, 6), katero 4 drugi angelji trobentajoči naznanjajo na vse 4 vetre sveta. Pri velikih vratih na levi steni zapazi vstopivši vernik sv. očeta Leona XIII. obdane od škofov naznanjajočega sveto leto. Latinski chronografikon veli: ko je velika noč bila na Markovo, binkošti na Antonovo in Telovo na dan rojstva Janeza Krstnika ter so verniki obhajali sveto leto, prenavljali so svojo cerkev Novocerkovljani, t. j. l. 1886.

V severnej kapeli na oboku narisano je prekrasno „kronanje Device Marije“ po Führichu, v južnej pa sv. Trojica, po veličastnej podobi na velikem altarju v cerkvi sv. Trojice v Slov. goricah, vzprejemljajoča mladenčca Aloj-

zija v sveto nebo. Pod prvo sliko na steni je sv. Jožef, pod drugo sv. Frančišek, ker fara šteje mnogo bratov in sester III. reda.

To je kratek popis prekrasnih novih slik na presno v Novi cerkvi. Mojster Brollo (stanuje po zimi doma v mestu Gemona na Furlanskem v Italiji) kaže se v njih kot dovršen umetnik. Te pripadajo najlepšim, kolikor jih je izdelala njegova roka. Bodi torej priporočen vsem, ki želijo svojim cerkvam omisliti podobne lepote.

Istega leta je tesarski mojster Senica (doma v Vojniku) popravil streho na zvoniku, strehe na presbyteriji in obeh kapelah, mizar in pozlata F. Gajšek v Novicerkvi naredil nove dveri, nova okna in nov oltar v renesanškem slogu po narisu Brollojevem. Na altarju je Marija Lurška, katero je izdelal Dohnalik v Mariboru. Novi tlak v kapeli, kder je Marija Lurška, narejen je iz barvanih kremenih plošč, katere so kaj krasne, močne in ne predrage. Izdeluje jih: „Wienerberger Ziegelfabrik, Wien, I. Opernring.“

Vse popravilo farne cerkve je stalo 5050 fl. Slava Bogu, hvala vsem, ki so pripomagali.

Dr. L. G.

Nova knjiga.

Preč. gospod kanonik, dr. Ivan Križanič nas je razveselil z novim plodom peresa svojega. V tiskarni sv. Cirila v Mariboru je izšla ravnokar knjižica z naslovom: „Žlahtna rozga Slovenskih goric“. Žlahtno rozgo imenuje g. pisatelj pobožno Juliko, dekletce v Slovenskih goricah rojeno, katerej je bilo od božje previdnosti, usojeno le malo let na svetu preživeti, pa veliko trpeti.

Bila je od ubožnih starišev rojena, pobožno izrejena, malo kedaj zdrava, v svojih križih pa vedno v božjo voljo vdana. Nazadnje jo je še ogrizel stekel pes, ravno na velike gospojnice praznik, ko se je revica v cerkev k božji službi na pot podala. Prenesli so jo v Mariborsko bolnišnico, kjer se je črez nekaj časa v resnici na njej menda naj strašniša bolezen — neozdravljiva steklina prikazala. V tej bolezni je tudi po neizrekljivih bolečinah svojo angeljsko dušo izdihnila.

G. pisatelj je bil takrat kaplan v predmestni fari sv. Magdalene in je oskrbljeval dušno pastirstvo v bolnišnici. Lehko je torej umeti, da ga je angeljska prikazen neveste Kristusove, potrpežljive Julike v srcu prevzela, in da piše o njej z isto milo pobožnostjo, s katero se tudi njegovi ostali spisi odlikujejo. Le ti so njegova „Zgodovina sv. katoliške cerkve“, po Mohorjevi družbi izdana, pa „Lurška mati božja“ in posebno priljubljena, dvakrat natisnjena knji-

žica o lurskem romanju k Materi božji v Lurd na Francoskem.

„Žlahtna rozga“ obsega 50 strani velike osmerke in velja 20 kr. Naročnina se naj pošilja tiskarni sv. Cirila v Mariboru ali pa preč. g. pisatelju in založniku samemu.

Prijatelj pobožnega branja.

Dopisi.

Iz Zavodnja. (Novi zvonovi.) Na malem gričku stoji naša sicer majhna, pa vendar kaj čedna in prijazna župnijska cerkev. Popred kedaj je bila le podfara, l. 1786 pa se je ustanovila samostojna župnija. Od tistega časa so župljani mnogo storili za svojo cerkev, kar jasno priča, kako vniti so bili predniki za božjo čast. Sedajni prebivalci pa so vredni nasledniki svojih očetov, kar so posebno letos pokazali, ko so cerkvi pripravili novo zvonjenje. Že dalj časa se je po župniji gojila želja po novih zvonovih pa bati se je bilo velikih stroškov, ki bi tako majhno župnijo vendar močno zadeli. Letos pa so se sedajni č. g. župnik J. Sever in pa cerkvena ključarja cele stvari prav resno poprijeli in so jo tudi srečno izpeljali. Ko so se posamezne hiše poprašale, koliko bi zamogle dati za nove zvone, obljubile so takoj prvokrat toliko, da so se zamogli zvoni brez pomisleka naročiti. Takoj se povabi zvonar iz Ljubljane, g. Samassa, in odloči se, da sedajni večji zvon postane srednji, večji in manjši zvon pa se kupita čisto nova. Le-ta novica razveselila je vse poštene župljane in vsak, naj je že bil hlapec ali dekla, je pohitel, da vloži po svoji moči nekaj za čast božjo, kakor tudi za čast in lepoto domače cerkve. Težko in z velikim veseljem se je po vsej okolici pričakoval slovesni dan, ko bodo zvonovi došli in se potegnili v zvonik. Odložilo se je, da se to zgodi 20. pobinkošno nedeljo. Dva domačina, Jakob Slivnik in Maze, sta jih v soboto, dne 15. oktobra na okusno okinčanih vozéh pripeljala iz Celja. Da-si je bilo vreme silno neugodno, tako se je vendar zbralo mnogo ljudi, ki so šli zvonom nasproti ter si jih potem v procesiji spremljali do cerkve. Vse je bilo veselo videč dva tako velika in krasno izdelana zvona, in marsikatero oko se je od veselja solzilo. Tudi g. župnik je bil tako ganjen, da je komaj izgovarjal besede v govoru, s katerim je dva novodošla prijatelja pozdravil. Vse Zavodnje pa se je obleklo v praznično obleko, da tako tudi zvonajno pokaže svojo srčno radost. Med strelom in godbo so se drugi dan vkljub vsem vremenskim oviram zvoni srečno potegnili v zvonik. Tehta pa večji zvon 1814 klgr. (čez 33 starih centov) manjši pa 522 klgr. (čez 9 st. cent.) Novo zvonjenje dela vso čast g. Samass-u, pa tudi vsem vrlim župljanom v Zavodnjem in mislimo, da ga ni

med njimi, ki bi ne bil vesel milega in lepega glasú, ki se sedaj tako mogočno razlega po vsej okolici in se radostno poslušati tudi izvan mej domače župnije. Zvonovi viseči v zračnih višavah, da-si sami brez življenja, vas bodo vendar, kot vaši dobri in zvesti prijatelji, spremljali po vseh potih vašega življenja, delili bodo z vami žalost in veselje. Klicali vas bodo k molitvi in na delo, vabili vas v cerkev ves čas, dokler ne poteče število vaših dni in vam ne zapojó še poslednji pozdrav na potu v boljšo domovino, kjer boste prejeli plačilo za to, kar ste na tem svetu dobrega storili. Vaše ime bo pa tudi potem na svetu ostalo v slavi in časti, in še pozni vaši nasledniki se bodo hvaležno in veselo opominjali tistih, ki so nove zvone pripravili. Vsa čast torej vam vrlim in poštenim župljanom v Zavodnjem!

Iz Čadrama. (Naše društvo.) Letos gre kupčija slabo naprej in to škoduje tudi našemu društvu za pozidanje nove farne cerkve ter ne napreduje tako, kakor bi lahko. Od tujih dobrotnikov dobimo le silno redko kako podporo, čeravno iz sedem sosednih fará k nam verni k božji službi hodijo, ravna jo pač enako, kakor tisti gobovi, kojih se je le en sam Jezusu hvaležen skazal. Zato pa so domači za to društvo vniti in tudi za slučaj smrti ga ne pozabijo. Se le dne 9. novembra umrl je pošten gornjan Anton Breznik, ki je po oporoki sporočil našemu društvu 200 gld. Zdaj štejemo z gotovim denarjem in obljubami že 7250 gold. V oziru na to, da naši bogatini, še do zdaj niso veliko dali, ni to premalo, pridemo vsaj v dveh letih do 10.000 gld. in to je že lepi temelj za novo lepo hišo božjo. Bog nam daj še le novih dobrotnikov!

Od sv. Jakoba v Slov. gor. (Sv. misijon.) Že dolgo so si Jakobčani želeli sv. misijona. Ta želja se je izpolnjevala od 4—12. septembra. Naš novi vlč. g. župnik so za to naprosili preč. gg. misijonarja Doljaka in Kosa, katera sta z znano pobožno gorečnostjo delovala na čast božjo in zveličanje duš. Dasiravno je že dvakrat letos župnijo toča hudo obiskala, deloma vse vničila; vendar je sedaj ljudstvo z velikim veseljem sv. misijon pričakovalo. Na časne nadloge je pozabilo, vsa težavna dela opustilo, ter se je z obilno pridnostjo vdeleževalo vsaki den ob vsakem času misijonskih pridig, da s celim srcem je bilo tačas ljudstvo le za duhovne misijonske dobrote zavzeto. Prvijo bili šolarji pri prejemanju sv. zakramentov. Ljubeznjiva beseda božja je kaj občutljivo delovala na nedolžna srčica otrok in odraslih. Pri tej priložnosti se je vpeljalo sv. detinstvo Jezusovo z namenom: moliti za uboge pagan-ske otroke, ter sebi in onim z malimi darovi v nebesa pomagati. Tudi je njih več slovesno k prvemu obhajilo pristopilo. O da le ne bi

otroci nikdar na te vesele dneve pozabili! Skupno vseh obhancev pa je bilo dve tisoč. Pri sklepu in blagoslavljanju misij. križa je slovesnost povekšalo do 100 ovenčanih deklet. Le prehitro je prišel čas ločitve. Odšla sta vlč. gospoda, zapustivša nam v spomin sv. misijonski križ, darovanega od nekega dobrotljivega posestnika. Menda nobeno oko ni suho ostalo, ko so nas za slovo izročili Jezusu in bl. Mariji, ter rekli: z Bogom! Pred odhodom še se enkrat okrog vlč. gg. misijonarjev zberejo hvalni farani, ter se za trudapolno in zveličavno delovanje zahvaljuje: cerkveno in občinsko predstojništvo; za mladino hvalo ponižno izrekajo ovenčana dekleta in šolarce, podarivše vsem navzočim gospodom krasne šopke. Bog pa plati vsem vlč. gospodom in drugim, kateri so pri sv. misijonu pomagali k večji časti božji in zveličanju duš!

Iz Slov. goric. (Nerodnosti.) Mnogo je dandanes pohujšanja. Z mnogimi načini se skrunijo sv. nedelje in prazniki. Tukaj na deželi je dosedaj bilo najhujše: da fantje med službo božjo zunaj postopajo in smodke kadijo; da se dekleta gizdavo oblačijo in se tam v cerkvi nastavljajo, kakor mreže peklenskega luciferja, ter mečejo svoje pregrešne poglede. Tacih far in cerkev, kjer bi se te nedostatnosti v večji ali manjši meri ne godile, bi lahko z lučjo po dnevu iskali! Zatoraj gorjé nam, ako v tem ne ukrenemo na boljše pot. A v novjšem času slišimo in beremo tudi po časopisih o novih skrunitvah nedelj; kar je izlasti v mestih navada, namreč da ob nedeljah delajo marljivo dopoldne, a popoldne pa začnejo „lumpati“, kar traja navadno do — torka. Ta razvada se je vgnezdila zdaj že tudi na deželo, sicer v začetku v mali meri, a vendar se bojimo, da bi kje ne obveljala in bi se ta ljulika močno v zemljo zarila. Iz zanesljivih ust sem slišal, da je neka velika nemka iz Cmunreka v nedeljo popoldne v svojih vinogradih na Krembergu brala ter k temu delu privabila mnogo siromašnih ljudi, ki so ji šli na limanice. Seveda, pošteni ljudje so godrnjali nad tem pohujšanjem in skrunitvo Gospodovega dneva, kar je poštenim Anovčanom v pohvalo. Čudimo se, kako bi nam ljubi Bog zamogel kaj dobrega dati, ako se takó ravna. Letos nas je obiskal s točo, ne daj Bog, da nas drugo leto ne čaka še kje debelejša „brezovica“.

— a —

Od sv. Marjete na Pesnici. (Nasprotnik popravljjanja starih orgelj.) Ker so naše farne že kakih 100 let stare orglje zdatnega popravka v vsakem oziru zelo potrebne, sprožila se je pri nekaterih dobromislečih faranih misel, omisliti si nove orglje, ali vsaj stare popraviti in je z nekaterimi spremeniti povekšati. To blago željo podpirali so tudi farni dostoj-

janstveniki, poklicali iz Maribora orgljarja, da preišče stare orglje, ter sestavi proračun. Pa kakor ima vsako blago podvzetje tudi pri najboljši volji sitnost tako smo je tudi tukaj imeli in sicer v tako obilnej meri, da se je vgnjezdila v vsako, tudi v najskrajnejšo kočo in se razlila v krv in meso. Možiček, kateri se le pre-rad vtika v zadeve, ki ga nič ne brigajo, šepnol je nekaterim pričujočim: Mežnar je orglje pokvaril! dajte je vrati in dobre so za Marjetčane. No, dobro! ako je mežnar, kateri ima veselje do orgljanja in po večkrat organista nadomestuje orglje pokvaril, mu dokažite, sicer ste izustili laž, katera se je po fari, kakor megla pozne jesenske noči čez hribe in doline raznesla. Žalostni in revni so časi, in ako človek pomisli, kaka težkoča je vernega ljudstva za katerisibodi dobrodejni dar za cerkvo pridobiti, občuti, kaj zamore hudobna in nepremišljena beseda, bodi si že od tako bornega revščka izustena, prouzočiti. Kaj drugo bolj kinča božjo hišo, kakor dobro vbrane orglje s prijetnimi spremeni. A vi pobožni in za božjo hišo vneti farani storite, kar vam veva vaša dobra vest, kar ste dolžni božji časti in sebi v veselje.

Raznoterosti.

(Romarji.) Iz Ogerskega je bilo te dni 1500 romarjev v Rimu. Bili so iz vseh stanov, na čelu jim bil ogerski primas, kardinal Simor in več škofov in plemenitašev. Sv. Oče so jih slovesno vzprejeli ter so posebe pohvalili njih ljubezen do apostolske stolice.

(„Duhovni pastir.“) Le-ta izvrstni list začne z novim letom svoj 5. tečaj v Ljubljani. Izdaja ga č. g. Anton Kržič, katehet na nunskih šolah in stane na leto 4 gld. Prilaga pa pol pole „pedagogike“ prof. Zupančiča in pol pole „apologetičnih razgovorov“ prof. dr. Lampeta. List je vreden po obliki in vsebini vse priporoče.

(Kat. cerkev.) V Angliji se zdaj izgodi po gostem, da prosijo plemenitaši pa tudi duhovniki, naj jih vzprejmó v kat. cerkev. Te dni je storil to č. g. C. Cave, vodja zavoda v Stretton-en-le-Fieldu in pravi se, da prestopi v kat. cerkev tudi Moheenie, ki je doslej bil „apostol“ Budove vere.

(Za družbo vednega češčenja) so podarile naslednje župnije: sv. Peter pri Radgoni 10 fl., Zreče 2 fl., Kapela pri Radgoni 17 fl., 24 kr., Galicija 3 fl. 30 kr., Vitanje 8 fl. 85 kr., Dobrna 4 fl., sv. Janž na Dravskem polju 3 fl. 10 kr., Slovenjigradec 5 fl., Polzela 6 fl. 70 kr., sv. Anton v Slov. gor. 8 fl. 40 kr., sv. Lovrenc na Drav. polju 7 fl. 8 kr., Cirkovce 9 fl. 67 kr., dekanijstvo Gornjigrad 11 fl. 74 kr., Kozje 4 fl., vlč. g. dr. Jožef Pajek 10 fl.